

ANNA

1

Špina vie preniknúť do najmenších škár. Možno si myslíte, že tam nič nie je, ale nakoniec sa vždy nájde.

Zdvihnem prsty cez chladnúcu vodu vo vani a pozriem si na nechty, hľadám neviditeľné čiastočky prachu, ktoré nikdy nenájdem, zato mama sa na ne neomylnne zameria. V duchu si nacvičujem slová, ktoré som si toľko rás šepkala, až ich vidím napísané na viečkach, keď zatvorím oči.

Dnes mám osemnásť narodeniny a prvý raz mame klamem.

Rozhodla som sa dať si upokojujúci kúpeľ v nádeji, že mi pomôže zbaviť sa napätia. Ale ani vo vani nedokážem vytesniť zvyšky roztriešteného spánku. Duch z môjho sna sa vznáša na hladine vody, ten sen ma mátal už aj predtým a prichádzal čoraz častejšie, ako rástla moja úzkosť, jeho zakrádajúce sa prsty sa za mnou načahujú v tých najzvláštnejších chvíľach. Ten sen sa mi zdá taký skutočný, až by som prisahala, že to nie je len sen.

Teraz mi poklopkaľ po pleci a stočil sa, unikol mi z dosahu. Vír žiarivých farieb. Smiech, hudba. Tvár s rozmaza-

nými črtami. A hlas, ktorý ma volá. Viem, že ma hľadajú, ale niečo nie je v poriadku, nevolajú moje meno.

Vytiahnem zátku a voda okolo mňa začne víriť, má mliečnu farbu od zvyškov peny s vôňou broskyne. Ticho v kúpeľni prenikne môj hlas, hoci si nie som istá, či je skutočný, alebo ho počujem len v duchu. „Nie, volám sa Anna.“

Voda vyteká z vane, ale sen zostáva.

V spálni sa rozhliadnem. Pozriem na bavlnené závesy, vždy sú zatiahnuté, hermeticky zapečatené pred vonkajším svetom. Bielizník z borovicového dreva, jeho obsah je skromný a jednoduchý. Kríž na stene, pod tými pozornými údmi každý večer odriekam modlitby. Posteľ. Stolička. Tieto veci – drobné predmety každodennej potreby – mi dávajú pocit bezpečia. Hovoria mi, že som doma a som šťastná, keď ma pamäť chce presvedčiť, že to tak nie je.

To meno.

Nakuknem pomedzi závesy a vystrčím bradu do denného svetla, dovoľím, aby zmylo posledné zvyšky nepokojnej noci. Je ďalšie krásne ráno v alachuaskom okrese. Spomeniem si na svoju obľúbenú nábožnú pieseň *Svitlo ráno* a pohmkávam si úvodné tóny, zatiaľ čo si ustielam posteľ, ukladám nočnú košeľu pod vankúš, dám si záležať, aby bolo všetko úhľadné, precízne. Keď je všetko na svojom mieste, natiahnem si džínsové šaty, lebo viem, že mama ich má najradšej, a rozpustím si vlasy zviazané do uzla, na kraji vlhké od vody z kúpeľa.

„Všetko najlepšie,“ poviem dievčaťu v zrkadle, keď rozčesávam hrebeňom pomotané pramene. „Dnes máš osem-

násť rokov.“ Dievča mi opätuje úsmev, zvedavé, neisté, a nie prvý raz sa ho spýtam, či som pekná.

Raz som sa to spýtala mamy a ona len pokrútila hlavou a slabo sa zasmiala. Nie kruto, len zamietavo. „Pýcha je hriech, Anna. Všetky sme pekné, lebo sme darom Božím.“ Nikdy viac som sa jej to nespýtala.

Zdá sa mi, že som celkom pekná. Hoci tvár mi pripadá trochu príliš okrúhla, nemám na nej nijaké vyrážky ani škvrny. Nikdy som nemusela mať na zuboch strojček, čo je dobre, lebo mama nemá rada nášho zubára. Oči mám jasné, svetlohnedé, nie žiarivo modré ako mama, tie oči jej závidím. Vlasy mám farby mokrého piesku, ale v lete sa v nich vždy zjavia blond pramene. Padajú mi na plecía ako hrubý záves. Niektoré spolužiačky, takzvané hviezdy školy, si odfarbujú vlasy peroxidom na blond a dajú si ich strihať vrstvovito, ale viem, že aj keby som si ich chcela odfarbiť, mama by mi to v nijakom prípade nedovolila.

Mama hovorí, že by sme mali byť spokojní s tým, čo nám Boh nadelil.

Keď som oblečená, zbehnem dolu schodmi a v duchu si opakujem rad slov: *Ideme na túru do Ocalského národného lesa, urobíme si piknik.* Hrdlo sa mi zovrie, ťažko preglgnem. *Les. Túra. Piknik.* Nič viac.

Keď idem za mamou, z kuchyne sa rozlieha jej hlas. Pospevuje si, čo znamená, že má dobrú náladu. Rada spieva, hoci má tenký hlások a niekedy znie trochu monotónne. Ale vždy mám radšej zbor bez hudobného sluchu než jednu tichú mamu, ktorá nespieva.

Kuchyňu mám najradšej z celého domu. Sú v nej veľké sklenené dvere s výhľadom na zadný dvor, jediné dvere, ktoré nie sú zastreté závesmi, takže dnu preniká denné

svetlo. Na veľkom farmárskom stole vždy stojí váza s čerstvými kvetmi, ktoré vypestovali mamine ruky. Dnes sú tam tulipány, ružové, červené a žlté, ich zovretú lupienku akoby už-už chceli vyjaviť tajomstvá. Na odľahlej stene vedľa starožitných pendloviek, ktoré pred rokmi zastali a ani jedna z nás ich nevie opraviť, sú čiarky ceruzkou, označujúce, ako som rástla od svojich troch rokov, keď sme sa sem presťahovali, až do minulého roka – meriam meter šesťdesiat a zdá sa, že už neporastiem. Mama je vyššia, bosá musí merať aspoň meter sedemdesiat, ale stále sa hrbí, akoby sa bála, že tá výška ju robí nápadnou.

„Dobré ráno, mami!“ zvolala som v nádeji, že som správne odhadla jej náladu. Obráti sa ku mne, venuje mi svoj najlepší pokus o úsmev – ktorý si šetrí na dobré dni – a som rada, že mám pravdu.

Otvorí sa mi. „Dobré ráno, milá Anna.“

Podídem k nej a vdýchnem známú vôňu levandulového mydla a lyzolu. *Čistý domov a čisté telo sú prvé kroky k čistej duši.* Podľa tej vône by som našla mamu aj so zatvorenými očami v preplnenej miestnosti. Najradšej by som sa jej vrhla okolo krku a pobožkala ju na líce, ako to robia iné dievčatá, ale viem, že to by sa jej nepáčilo.

Namiesto toho ma mama drží pred sebou a cítim, ako si ma obzerá, odhaduje. Pohľadom pátra po náznaku hriechu alebo znečistenia. Pustí ma a spokojne prikývne. Spustím ruky po bokoch. Prešla som skúškou. „Všetko najlepšie k narodeninám, srdiečko moje. Nech ťa Pán požehná a je ti dobre.“ Keď sa takto uspokojí, svet je v poriadku.

Ukáže na vitamíny na stolíku a ja ich poslušne užijem, zapijem ich vodou čakajúcou v pohári. Odtiahne od kuchynského stola stoličku, naznačí mi, aby som si sadla. Po-

slúchnem, počujem štuknutie hriankovača a viem, že to musia byť znova mrazené vafle. Mama nerada varí, zato je veľmi maškrtná.

Položí predo mňa tanier s obdĺžnikovým plátkom, kúskom masla a javorovým sirupom, pomaly sa vpíjajú-cim do každej štvorcovej priehlbinky. Niekedy mám po-cit, akoby mama chcela aj mňa zamraziť, aby som navždy zostala jej malým dievčatkom. „Ďakujem, mami,“ poviem rýchlo a zdvihnem ruku, že vezmem príbor.

„Anna.“

Vidlička mi zavisla vo vzduchu. Položila som ju na stôl, vafle som sa ani nedotkla, uvedomila som si chybu. Ani na osemnásť narodeniny nemožno zabudnúť na modlit-bu. Spojím ruky, skloním hlavu, zatiaľ čo mama si sadne oproti a začne hovoriť.

„Bože, ďakujeme ti za všetko, čo nám dávaš, za jedlo, ktoré máme pred sebou, za strechu nad našimi hlavami. Pomôž nám prežiť život s vďakou a Božou milosťou a vždy pamätať na to, že kým ťa máme v srdciach a žijeme čisto, ukážeš nám správnu cestu. Amen.“

„Amen,“ zamrmlam do dlaní, krotká ako vždy, potom otvorím jedno oko a pozerám. Mama má oči prižmúrené, vedela som, že ich zatvorí a bude pokračovať v tichej tajnej modlitbe, ktorou vždy pokračuje sama pre seba, s perami stisnutými do tenkej, zbožnej čiary. Nikdy som sa nespý-tala, za čo sa modlí, neodvážila som sa.

Prv než sa pustíme do jedla, obe zdvihneme vidlič-ku, podržíme ju vo svetle a starostlivo ju vyutierame ob-rúskom. To isté urobíme s nožikom, dôkladne z neho od-stránime aj tú najmenšiu špinku. Mama to vždy urobí prvá, ja po nej. Prv než opriem príbor o tanier, čakám na jej zna-

menie – mierne nakloní hlavu a ledva počuteľne zahmká. Keď sa jej nôž dotkne okraja taniera, môžem začať.

Som taká rozrušená, že ledva zvládnem štvrtinu porcie. Žalúdok sa mi skrúca, zatiaľ čo kyslý pomarančový džús, ktorý mama nalieva zo škatule, buble na vaflovom ceste. Usilujem sa všetko zjesť, viem, čo si mama myslí o vyhadzovaní jedla, pri každom hlte cítim pod zubami chrapčanie cukru. Zbadá, ako naháňam kúsok vafle po tanieri a rýchlo ho prehltne poliaty sirupom a maslom.

„Skvelé. Ďakujem, mami.“

„Dobre.“

Aby som jej dokázala, že mi chutí, načiahla som sa ponad stôl, vzala som krčah s javorovým sirupom a zaliala zostávajúcu vafľu. Sirup vsiakol do cesta a vafľa je taká presladená, až takmer zvráštim tvár, ale sirup mi pomôže ľahšie prehltnúť jedlo.

Keď na našich tanieroch zostanú iba omrvinky, mama ma prekvapí a položí pred mňa balíček úhľadne a jednoducho zabalený v modrom papieri. Nenútene sa naň pozriem, ale mama ma povzbudí kývnutím hlavy. „Odbaľ to.“

Okolo narodenín zvyčajne nerobí veľký rozruch. Opatrne odlepím lepiacu pásku a pritom si uvedomujem mamin pozorný pohľad. Zazriem krémové jutové plátno, ktoré vykúka z balíčka. Je to vankúš, dokonalý štvorec, a viem, že ho ušila mama – vpredu sú starostlivo, výrazne vyšité slová: *O toto dieťa som prosila a Pán splnil moju prosbu. Prvá kniha Samuelova 1, 27.*

„Ach, mama,“ vzdychla som a obracala som vankúš v rukách. „Ďakujem.“

„Ďakujem za teba Pánovi, Anna.“ Pozrie na fotku na stene, jednu z mála, ktoré máme v dome – moji rodičia vo

svadobný deň. „A viem, že aj tvoj otec by mu ďakoval.“ Sledujem jej pohľad, tú snímku som skúmala tak často, že ju už v skutočnosti nevidím. Mama v jednoduchých saténových šatách, na rukách drží kyticu z ľalíí kala. Otec stojí vedľa nej vo formálnom sivom obleku, ktorý mu je trochu tesný, vyzerá mladšie, nie na dvadsaťpäť rokov, ktoré má. Keď zomrel, mala som len dva roky. Zahynul pri autohavárii – vrazili doňho nejakí opití tínedžeri cestou zo zápasu. Potom sme sa presťahovali sem – nový začiatok. Mama vždy hovorí, že nemala rodinu, ktorá by stála za reč, nedržali ju nijaké putá, nemala dôvod zostať.

Mám ťažkosti vidieť jasne túto tienistú postavu, pripadá mi skôr ako myšlienka než realita. Je vysoký ako mama, v nejakej vzdialenej minulosti som musela mať nízkeho predka, po ktorom som zdedila nešťastné gény. Otec je čerstvo oholený, hoci kdesi v diaľke ho vidím s bradou. Cítim, ako sa detskými rukami načahujem za drsným porastom na jeho brade, a potom tá vidina zmizne. Z tej fotky neviem zistiť, aké črty som po ňom zdedila. Chcem sa spýtať mamy, aký bol, čo by si o mne myslel, ktoré črty som zdedila po ňom. Ale vždy keď sa na to začnem vypytovať, mama sa uzavrie ako mušľa a nechá si perly pre seba.

„Upracme.“ Preruší tú náladu rovnako rýchlo, ako ju vytvorila, prejde popred mňa a ukončí môj kontakt s fotografiou.

Zvonec nás obe vytrhne zo zamyslenia, zatiaľ čo ukladáme taniere do drezu a umývame riad. Obe vyjdeme na chodbu a cez sklo na predných dverách vidím Williamovu siluetu. Jeho príchod má za následok, že toto všetko je desivo skutočné, a cítim, ako sa mi zrýchľuje dych a dlane

sa mi potia, kým sa napomínam, aby som sa upokojila. Už len pár minút a budeme mimo ohrozenia.

Mama ho ide privítať a jeho štíhla postava sa vkradne do domu, pod lustrom od Tiffanyho sa zohne – ten luster zrejme pochádza z čias pred maminým príchodom do tohto domu –, lebo hrozí, že farebné sklo sa rozhojdá a na steny dopadnú dúhové tieňe.

„Dobré ráno, pani Montgomeryová. Dobré ráno, Anna.“ Úctivo kývne hlavou mojej mame, chumáč vlasov mu spadne do čela, a potom vytiahne spoza chrbta kyticu žiarivých lúčnych kvetov. „Všetko najlepšie k narodeninám, Anna.“

„Ach, William. To je krása!“ Ostýchavo si ich vezmem a cítim, ako mi horia uši. „Rýchlo ich dám do vody.“

Nakloní sa dopredu, aby ma pobožkal na líce, ale vtedy si všimne mamu, a tak sa odtiahne a zdvorilo mi kývne hlavou.

S Williamom chodíme takmer rok. Je starší ako ja, už študuje na univerzite a mama mi dovoľí s ním chodiť len preto, lebo je syn pastora Timoteja, a preto mi to nemôže zakazovať. Zoznámili sme sa v cirkevnom zbore, keď jeho otcovi zverili našu farnosť, a odvtedy sa stretávame tak často, ako sa dá. Nerobíme nič zakázané, len chodíme do kina, v sobotu popoludní jazdíme na bicykloch, pomáhame organizovať cirkevné dobročinné večierky – mama nám vždy presne vymedzí čas, ktorý môžeme stráviť spolu. Nezáväzne sme hovorili, že keď bude na jar promovať, vezmeme sa, ale s mamou som sa o tom ešte nerozprávala.

Odnesiem kvety do kuchyne, dám ich do vázy na stole, neskôr si ich odnesiem do svojej izby. Keď sa vrátim, William má ruky vo vreckách a šuchce nohami ako vždy, keď už nevie zdvorilo konverzovať. Som v rozpakoch zo

svojho tajomstva. Podídem k Williamovi a silno ho chytím za ruku.

„Mami, asi by sme mali pomaly ísť, ak to chceme stihnúť...?“ Usilujem sa hovoriť rázne, ale neviem potlačiť moduláciu hlasu, vyznie to ako otázka. Vždy žiadam o dovolenie. „Sľubujem, že sa vrátíme domov na večeru.“ Predstavujem si, že ju pobožkám na líce a objímam, ale namiesto toho len zdvihnem ruku a potľapkám ju po ramene. „Ďakujem za raňajky. Aj za darček.“

Už takmer vychádzame z domu, keď mama položí ruku na zárubňu a zatarasí mi cestu. „Pripomeň mi, kam vlastne idete?“

V hlave mám prázdno. Hlupaňa, hlupaňa.

„Ideme len na túru do Ocalského lesa a urobíme si tam piknik, pani Montgomeryová.“ William mi zľahka položí ruku na chrbát, dá mi najavo, že som jeho. „Sľubujem, že vám ju vrátim živú a zdravú.“

Zažmurká, potom sa usmeje so stisnutými perami. „Áno, to si hovorila. Dávaj si pri tej túre pozor, Anna. Ľahko sa môžeš pošmyknúť a spadnúť.“ Pustila ruku zo zárubne. „Užite si to, deti.“

Dívame sa, ako sa dvere za nami s vŕzganím zatvoria, a konečne sme na čerstvom vzduchu. Keď kráčame k Williamovmu červenému Fordu Focusu doslova hltám vzduch. Je na to ošarpané auto taký hrdý ako na nič na svete. Otvorí dvere na strane spolujazdca a naznačí mi, aby som nastúpila. „Princezná, váš koč už čaká.“

Keď zabuchne dvere, opriem si hlavu o operadlo a William cúva po dlhej príjazdovej ceste, potom odbočí smerom na I-75. Keď mi v ušiach hučí motor a cez otvorené okno mi do tváre vanie horúci vietor, do istej miery sa zba-

vím napätia, ktoré som nechtiac mala v sebe celé ráno. Ale hoci sa zdá, že sme unikli, v kútiku srdca sa necítim celkom slobodná. Ešte vždy ma máta ten pozostatok sna, dnes je silnejší než kedy predtým.

Pritisnem ruku na regulátor autorádia a usilujem sa utopiť hluk v sebe, pokúšam sa pohmkávať si hociktorú pomalú popovú pesničku, ktorá znie z rádia.

Pretože dnes mám osemnásť rokov a cítim sa nepremožiteľná.

Pretože sme sa dostali takto ďaleko a nestalo sa nič zlé. Sme na ceste a nikto nás nezastavil.

A nejdeme do Ocalského lesa. Ani na túru. Ani na piknik. Nejdeme nikam, kam by nám dovolila ísť mama.

Ideme do Astrolandu.

LIZZY BARBER
VOLÁM SA ANNA

Z anglického originálu *My Name Is Anna*,
ktorý vydalo Century, značka vydavateľstva Cornerstone,
20 Vauxhall Bridge Road, London SW1V 2SA, v roku 2019,
preložila Tamara Chovanová
Verše prebásnila Jana Bálíková
Century je značka vydavateľstva Cornerstone,
ktoré je súčasťou spoločnosti Penguin Random House.
www.penguin.co.uk

Vydalo vydavateľstvo Lindeni
v spoločnosti Albatros Media Slovakia, s. r. o.,
so sídlom Mickiewiczova 9, Bratislava v roku 2020.

Číslo publikácie 2 126

Zodpovedná redaktorka Agáta Laczková
Technická redaktorka Jana Urbanová
Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava
Tlač CENTA, spol. s r. o., Brno
Prvé slovenské vydanie

Cena uvedená výrobcom predstavuje nezáväznú
odporúčanú spotrebiteľskú cenu.

Objednávky kníh
www.albatrosmedia.sk
eshop@albatrosmedia.sk
tel.: 02/4445 2046

© Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2020

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie
sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania
v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom
bez písomného súhlasu vydavateľa.